

HRVATSKO FILOZOFSKO DRUŠTVO

65. godišnji simpozij
Hrvatskog filozofskog društva

FILOZOFIJA I RELIGIJA
**Pristupi proučavanju religije na
interdisciplinarni način**

Zagreb, 28. – 30. studenoga 2024.

Sveučilišni centar za integrativnu bioetiku Sveučilišta u Zagrebu
(Ul. Ivana Lučića 1a)

ČETVRTAK, 28. studenoga 2024.

9.00–9.30 *Otvaranje simpozija i pozdravne riječi*

9.30–10.15 *Plenarno predavanje*

- LINO VELJAK (Zagreb): Religija između integrizma i relativizma
- *Diskusija*

10.15–10.45 *Pauza*

10.45–12.00 *Religija – vjera – teologija*

Predsjedatelj: MIKOLAJ MARTINJAK

- MARINA KATINIĆ PLEIĆ (Zagreb): Od Hegelove ontoteologije do teoantropologije Fabricea Hadjadja
- ŽELJKO PAVIĆ (Zagreb): Vjera i religija: kredibilitet religije pred vjerom?
- MIROSLAV GALIĆ (Banja Luka): Quentin Meillassoux: sablasna dilema i došašće nepostojećeg boga
- MARKO VUČETIĆ (Zadar): Hermeneutika nade i intersubjektivne ne-događajnosti
- *Diskusija*

12.00–12.15 *Pauza*

12.15–13.30 *Religija – književnost – poezija*

Predsjedatelj: MIROSLAV GALIĆ

- MARTINA MATOSVIĆ PONGRAC (Zagreb): Metafore i personifikacije u »O qui perpetua«: hermeneutička rasprava o božanskom poretku
- IVAN MAJIĆ (Zagreb): Književnost u kontekstu vjere i kulture: analiza Franjinog pisma o ulozi književnosti u formaciji

- MIKOLAJ MARTINJAK (Zagreb): Gnosticizam: povijesne promjene razumijevanja i značenja sustava
- IVO DŽINIĆ (Zagreb), IVICA ŠOLA (Osijek): *Cultura animi philosophia est!* O filozofiji kao brizi za dušu
- *Diskusija*

13.30–15.00 *Popodnevna pauza*

15.00–16.15 *Filozofsko-antropološki pristupi religiji*

Predsjedatelj: TOMISLAV BUNOZA

- JOSIP GUĆ (Split): Uskršnje iskustvo u filozofiji Paula Freirea
- VALENTINO FINDRIK (Zagreb): Čovjek kao mikrokozmos u spisima Maksima Ispovjedaoca i kasnog Maxa Schelera
- ŽELJKO ŠARIĆ (Banja Luka): Snovi o besmrtnosti: religijska i transhumanistička eshatologija
- ANTUN PAVEŠKOVIĆ, ZORAN TURZA (Zagreb): Ljubavna mimeza i teološki koncept čovjeka kao »slike Božje«: putovanje od protosubjekta do subjekta
- *Diskusija*

16.15–16.30 *Pauza*

16.30–17.45 *Filozofsko-antropološki i egzistencijalistički pristupi religiji*

Predsjedatelj: ŽELJKO ŠARIĆ

- DAFNE VIDANEC (Zaprešić), PETAR MILJKOVIĆ (Varaždin): »Božja Riječ« u dobu umjetne inteligencije: od *logosa* do *eidosa*
- DAVID MARTIĆ (Zagreb): *Vjerski skok* ili čvrsto stajanje na zemlji
- LJUDEVIT FRAN JEŽIĆ (Zagreb): Lógos kao oruđe Božjeg stvaranja svijeta u nazorima na razmeđu era

- TOMISLAV BUNOZA (Đakovo): Misterij »vjere« kod Sørensa Kierkegaarda (u okvirima ranoegzistencijalističke misli)
- *Diskusija*

17.45–18.00 *Pauza*

18.00–19.15 *Povijesnofilozofsko i teološko diskutiranje religije (I)*

Predsjedat: DAFNE VIDANEC

- SONJA TOMOVIĆ-ŠUNDIĆ (Podgorica): Kantova filozofija religije
- FRANJO MIJATOVIĆ (Rijeka): O odnosu filozofjske i biblijske teologije (Kant 6, 7–10)
- DARKO KOVAČIĆ (Zagreb): Marx nije bio ateist
- ERIK BREZOVEC, URŠULA ČULINOVIĆ (Zagreb): Od Boga do umjetne inteligencije – transhumanizam kao temeljno otuđenje
- *Diskusija*

PETAK, 29. studenoga 2024.

9.00–9.45 *Plenarno predavanje*

- JOSIP BERDICA (Osijek): Religiozni temperament »ranoga Rawlsa« kao kontekst njegove političke filozofije
- *Diskusija*

9.45–10.00 *Pauza*

10.00–11.30 *Povijesnofilozofsko i teološko diskutiranje religije (II)*

Predsjeda: ORHAN JAŠIĆ

- MINA PAVLOVIĆ (Beograd): Božansko ludilo i ekstaza: od Dionisa do hrišćanstva
- LUKA ŠIŠKO (Zagreb): Učenje o slobodi i oslobođenju u *Bhagavad-gīti* u tumačenju Śri Ramanuje
- IVAN PERKOV (Zagreb): Fra Andrija Kačić Miošić – svjetionik hrvatskoga prosvjetiteljstva
- MAJA HERMAN DUVEL (Zagreb): Odnos filozofije i religija prema Ramonu Llullu
- TOMISLAV ZELIĆ (Zadar): Religija u njemačkom pjesništvu hrvatskih časnika
- *Diskusija*

11.30–11.45 *Pauza*

11.45–13.00 *Povijesnofilozofsko i teološko diskutiranje religije (III)*

Predsjeda: MAJA HERMAN DUVEL

- HARIS VELADŽIĆ (Bihać): Religiozološko-filozofska refleksija međureligijskog dijaloga u publikacijama Islamske zajednice u drugoj polovini XX stoljeća

- ORHAN JAŠIĆ, KENAN ČEMO (Sarajevo): Poimanje pojmov Vjera (īmān) i religija (dīn) u teološko-filozofskom djelu *Dzawhar at-Tawhīd* imāma Ibrāhīm al-Lāqqanīja
- BAJRAM DIZDAREVIĆ (Tuzi/Podgorica), DAVUD EFENDIĆ (Sarajevo): Percepcija Božije Objave i razuma u teološko-filozofskom diskursu Abu l-Jusra al-Bazdawīja
- ZVONKO MILIČIĆ (Visoko): Kontinuitet i posvećenost bosanskih franjevaca filozofskom djelu učitelja Dunska Škota: dva ogledna primjera – fra Vitomir Slugić i fra Mile Babić
- *Diskusija*

13.00–15.00 *Popodnevna pauza*

15.00–16.30 *Suvremeni analitički i znanstveni pristupi religiji*

Predsjedatelj: ZVONKO MILIČIĆ

- ALEKSANDRA GOLUBOVIĆ (Rijeka): Religija u konstantnoj reviziji – pogled iz suvremenog kuta
- SAŠA HORVAT (Rijeka): »Molite! Stanite! Molite! Stanite!« ili o problematici religioznih iskustava u neuroznanstvenim laboratorijima
- IVAN VRANJEŠ (Osijek): *Via Rogeriana* – suvremena gradnja puta do Boškovićeve prouke o Bogu
- DŽEVAD ZEČIĆ (Zenica): Znanost i religija – Werner Heisenberg i Abdus Salam
- LUKA JANEŠ (Zagreb): Susret filozofije, znanosti i religije u misli Teilharda de Chardina
- *Diskusija*

16.30–16.45 *Pauza*

16.45–17.45 *Etika, moral i religija (I)*

Predsjedat: SAŠA HORVAT

- MARIJANA KOLEDNJAK (Zagreb): Vjerska (ne)tolerancija: prevladavanje straha u dobu nesigurnosti
- HRVOJE JURIC (Zagreb): Integrativna bioetika i religija
- IVAN SMILJANIC (Zagreb): Religija kao temelj morala u filozofiji kulture Stjepana Zimmermanna
- *Diskusija*

17.45-18.00 *Pauza*

18.00–20.30 *Godišnja sjednica Skupštine Hrvatskog filozofskog društva*

20.30 *Cocktail*

SUBOTA, 30. studenoga 2024.

10.00–11.15 *Religija, politika, društvo (I)*

Predsjedat: DARKO KOVAČIĆ

- SLOBODAN SADŽAKOV (Sombor): Sekularizacija: njen značaj i opasnosti narušavanja
- SEAD ALIĆ (Zagreb): Filozofija i »židovsko pitanje«
- IVICA KELAM, DARIJA RUPČIĆ KELAM, IVAN VČEV (Osijek): Religijski korijeni ekološke krize: analiza kritike zapadnog kršćanstva u Lynna Whitea
- DAMIR HRŠAK (Sisak): Teologija oslobođenja kao preteča holističkog environmentalizma
- *Diskusija*

11.15–11.30 *Pauza*

11.30–12.45 *Religija, politika, društvo (II)*

Predsjedat: HRVOJE JURIĆ

- MIRKO VLK (Rijeka): Filozofsko-teološko propitkivanje odnosa religije i politike u postsekularnom dobu
- STJEPAN RADIĆ (Đakovo): »Nasilje i sveto«: o navedenom odnosu iz žrtvoslovne perspektive
- MAROJE VIŠIĆ (Zagreb): Neki religijski motivi u kritičkoj teoriji Herberta Marcusea
- NIKOLA TADIĆ (Sisak): Marksist i kršćanin ili pohvala toleranciji
- *Diskusija*

12.45–13.00 *Pauza*

13.00–14.15 *Religija, politika, društvo (III)*

Predsjedat: STJEPAN RADIĆ

- MISLAV KUKOČ (Zagreb): Budućnost religije na prijelomu epoha
- DAN ĐAKOVIĆ (Zagreb): Religija – kultura – civilizacija – politika
- FILIP MARTIN SVIBOVEC (Zagreb): Filozofsko preispitivanje korijena religije
- MLADEN ŽIVKOVIĆ (Vis): Neki neprimjereni pristupi religiji
- *Diskusija*

14.15–14.30 *Završne riječi i zatvaranje simpozija*